

17.25x22.27	1	עמוד 11	הארץ - כותרת	06/06/2021	77546520-6
בנימין זאב הרצל - בהקשר לצינו - 80790					

לפיד, כבה את האש הזאת

דימיטרי שומסקי

בצמבר 1926 כתב חוקר הקבלה ואיש אגודת "ברית שלום", גרשם שלום, לפילוסוף היהודי-גרמני פרנץ רוזנצ' ווייג: "הארץ היא הר געש. היא מאכסנת את השפה. [...] אם נמסור לילדינו את השפה שני מסרה לנו, [...] האם לא תתפרץ באחד הימים העוצמה הדתית הכמוסה בה, נגד דובריה? [...] שפה מורכבת משמות. עוצמת השפה צרורה בשם, והתהום שלה חתומה בו. לאחר שהשבענו את השמות העתיקים יום אחר יום, שוב אין לנו את יכולים להרחיק את כוחותיהם. [...] אלוהים לא ייוותר אילם בשפה שבה השביעו אותו אלי פי פעמים לשוב ולחזור אל חיינו".

במכתבו זה ביקש שלום להתריע בפני נפיצותה התיאולוגית הבלתי נמנעת של הלשון העברית, הקמה לתחייה כשפתו של עם ישראל בארץ ישראל. והנה, בחודש שעבר שוב נוכחנו עד כמה קולעת ומדויקת היתה האזהרה של איש הרוח היהודי הצעיר מכרלין, שנכתבה שנים בודדות בלבד לאחר שעלה לירושלים. הארץ שוב היתה להר געש, כשבאדמתה שוב מבעבעת המאגמה הלוהטת של אחד השמות העתיקים, הלא הוא "הר הבית".

יהודים ישראלים מן השורה, אשר גדלו והתחנכו במדינת הלאום היהודית המ' קדשת את זכר בית המקדש כאחד מסמלי העבר הלאומי העוצמתיים ביותר, אינם חייבים להימנות עם חוגי נאמני הר הבית כדי שמדי פעם תתנגב למוחם מחשבה לאומית-חילונית במהותה והלכתית-תיאולוגית בשורשיה, שלפיה יש משהו "לא תקיין" בעו' בדה שבאתר המזוהה מעל לכל עם המורשת הלאומית-היסטורית של עם ישראל, המצוי כיום תחת ריבונות מעשית ישראלית – מת-נוססים בגאון בתי תפילה זרים.

מנגד, ערבים פלסטינים, אורחי ישראל או נתיניה, אינם חייבים להיות מוסלמים קנאים ולמעשה אינם חייבים להיות מוסלמים כלל, כדי לראות בכל גילוי נוכחות של הריבון היהודי באל-חרם א-שיף – תהא זו עלייה של מתפללים יהודים להר הבית תחת אכטסה צבאית כבדה או התקפות על מאות מתפללים מוסלמים במקום ברימוני הלם – חתירה למ' חיקת האני הקולקטיבי הפלסטיני.

דומה כי מייסד הצינונות המדינית תיאודור הרצל היה ער לחלוטין לכך שמתחת למסגדי

הר הבית טמונה פצצה תיאולוגית-פוליטית מתקתקת, והוא ביקש לנטרל אותה בצעד גור' עז והחלטי. ברומן האוטופי-פוליטי שלו "אל-טנוילנד", בית המקדש נבנה בירושלים מחדש – אך לא על הר הבית. אחד העם, בכיקורת ארסית על הרומן, לעג להרצל בעודו תוהה "באיזה מקום נבנה המקדש [כאשר] מסגד עמאר עומד עדיין על מקום בית הבחירה?" אלא שאבי הצינונות הרוחנית לא ירד לסוף דעתו של המחבר, אשר ביקש כאן אחת ולת' מיד לשחרר את הפרויקט הצינוני מנטל העבר התיאולוגי, הכובל את עתידו לאתר הקדוש לדת אחרת, העומד על תלו זה יותר מאלף שנה.

הרצל היה ער לכך שהר הבית הוא פצצה תיאולוגית-פוליטית מתקתקת, ולכן רצה שבת המקדש יוקם, אך במקום אחר

למותר לציין, כי בניגוד לרומן אוטופי, פת' רונן המקורי של הרצל להתרת הקשר הגור' די בין הריבונות היהודית להר הגעש הקטלני שעל רכס הרי יהודה, אינו יכול לבוא בחש' בון במציאות. המהלך המעשי המתבקש ברוח המסר ההרצליאני שיש לנקוט כאן הוא, אל נכון, חלוקת הריבונות בירושלים בין מדינת ישראל למדינת פלסטין, תוך ויתור על חלום הריבונות הישראלית הבלבדית על הר הבית.

ראש הממשלה הישראלי שביקש לקדם מהלך מורכב זה באומץ ובתבונה היה אהוד אולמרט, בימי תהליך אנאפוליס (2007-2008). אולמרט, שבעת כהונתו כראש העיר ירושלים עבר תהליך של התפכחות כואבת מאשליית "ירושלים המאוחדת", גיבש נוס' חה יצירתית לעיצוב מחדש של הסדרי הש' ליטה במקומות הקדושים בעיר, שאותה כלל בהצעתו המדינית ליו"ר הרשות הפלסטי' נית, מחמוד עבאס, מ-16 בספטמבר 2008. על פי נוסחה זו, "האגן הקדוש [...] המקודש לשלוש הדתות, כולל העיר העתיקה, יוגדר כשטח בנאמנות חמש מדינות: סעודיה, יר' דן, פלסטין, ישראל וארצות הברית. האזור כולו יישאר פתוח לכניסה חופשית של מא' מינים [...] וחמש המדינות יהיו אחראיות על הנהלים, התקנות וההסדרים שיחולו על תו' שביו ומבקריו" (מתוך ספרו של עומר צנעני,

"תהליך אנאפוליס"). עבאס קיבל את עיקרי הנוסחה הזאת, אך העלה השגות לגבי הרחבת תחומו של האגן הקדוש ל-2.2 קמ"ר, באופן שיאלץ פלסטינים משכונות א'טור וסילוואן לחיות תחת ריבונות לא פלסטינית.

כאן אפוא המקום לפנות ישירות לאדם המסתמן כיום כדמות המרכזית בהנהגת מדי' נת ישראל בשנים הקרובות. יר'ר מפלגת יש עתיד יאיר לפיד: אנא ממך, חזן מחדש את ההתייחסות לעתידה המדיני של ירושלים במצע מפלגתך, ושנה אותה מן היסוד. בש' גים האחרונות, ובמיוחד בחודשים ובשבועות האחרונים, הוכחת שספקנות מבקרין הן בי' מין והן בשמאל לגבי כישוריך המנהיגותיים אינה מוצדקת. אולם הקביעה הנחרצת שבמ' צע מפלגתך, לפיה על ישראל לחתור להסדר מדיני במסגרתו תישאר "ירושלים מאוחדת" כבירת ישראל, מבטאת דבקות בחלום המנר' תק מהמציאות הדמוגרפית והאתנית-לאומית של ירושלים.

זו קביעה המנוגדת לרוח מסורת המנהיגות המדינית בצינונות המודרנית, שבשעותיה היפות תמיד ידעה להישאר קשובה ומחוב' רת למציאות החיים הדינמית, ולא הלכה שו' לל אחר אשליית שווא או דוגמות מאובנות. זאת ועוד, ההתעקשות להוסיף ולהתייצב מא' חורי סיסמת אחדות ירושלים, לרכות מקו' מותיה הקדושים, תחת הריבונות הישראלית, על אפה ועל חמתה של המציאות, תדרבן את ההסלמה בין הקנאים הקיצוניים משני הצ' דדים – ובכך תעמוד בניגוד חריף לרוח שי' טתך הפוליטית הציבורית, הדוגלת בעיקרון המרכז המתון.

אנא, חזור ועיין בנוסחת אולמרט, וכן נסח מחדש – אם לא כעת, אז כבוא שעת כושר מדינית – את חזון השלום והדיאלוג בעבור עתידה של ירושלים. ירושלים שהיא בירתן המשותפת של שתי המדינות, ישראל ופלס' טין. ירושלים כעיר פתוחה, כסמל של שלום ופיוס בין הדתות והעמים – כל זאת ברוח הצינונות ההרצליאנית, שאותה נוהגים אצלנו לשכוח או לסלף.

אם תעשה כן – ואם תצליח לשכנע את ציבור תומכך, שילך ויתרחב, לאמץ חזון זה – כי או תוכיח את אשר שומה על כל הנהגה ציונית אחראית ובעלת חזון להוכיח: הארץ הזאת היא אכן "הר געש", אולם מתפקידנו ובכוחנו, כעם חפץ חיים, למנוע את התפרצו' תו, ואף לכבות אותו כליל.